

Jaarrekening 2017

Stichting Gelre Ziekenhuizen
te Apeldoorn

INHOUDSOPGAVE

Pagina

5.1 Jaarrekening 2017

5.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2017	4
5.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2017	5
5.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017	6
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7
5.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2017	16
5.1.6	Geconsolideerd mutatieoverzicht materiële vaste activa	25
5.1.7	Overzicht langlopende schulden ultimo 2017	26
5.1.8	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2017	27
5.1.9	Enkelvoudige Balans per 31 december 2017	34
5.1.10	Enkelvoudige Resultatenrekening over 2017	35
5.1.11	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling (enkelvoudig)	36
5.1.12	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2017	37
5.1.13	Enkelvoudig mutatieoverzicht materiële vaste activa	43
5.1.14	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2017	44
5.1.15	Vaststelling en goedkeuring	47

5.2 Overige gegevens

5.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	50
5.2.2	Nevenvestigingen	50
5.2.3	Controleverklaring accountant	50

5.3 Bijlagen

5.3.1	Financiële ratio's	55
-------	--------------------	----

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	0	72.395
Materiële vaste activa	2	191.532.237	212.013.171
Financiële vaste activa	3	9.000	1.009.000
Totaal vaste activa		<u>191.541.237</u>	<u>213.094.566</u>
Vlottende activa			
Voorraden	4	5.906.246	4.981.864
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/ DBC-zorgproducten	5	9.661.508	1.963.109
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	6	0	2.646.316
Debiteuren en overige vorderingen	7	78.313.942	68.782.556
Liquide middelen	8	10.777.397	3.695.743
Totaal vlottende activa		<u>104.659.093</u>	<u>82.069.588</u>
Totaal activa		<u><u>296.200.330</u></u>	<u><u>295.164.154</u></u>
PASSIVA			
Groepsvermogen			
Kapitaal	9	2.334.839	2.334.839
Bestemmingsreserves		4.269.000	4.500.000
Algemene en overige reserves		67.645.597	64.336.188
Totaal eigen vermogen		<u>74.249.436</u>	<u>71.171.027</u>
Vorzieningen	10	7.382.113	8.065.119
Langlopende schulden	11	132.335.318	128.474.017
Kortlopende schulden			
Overige kortlopende schulden	12	82.233.463	87.453.991
Totaal passiva		<u><u>296.200.330</u></u>	<u><u>295.164.154</u></u>

5.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2017

	<u>Ref.</u>	<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	13	324.010.466	318.196.542
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdzorg)	14	11.349.106	11.176.230
Overige bedrijfsopbrengsten	15	7.934.125	8.186.363
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>343.293.697</u>	<u>337.559.135</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	16	169.649.324	171.692.121
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	17	25.335.918	26.537.940
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	18	41.182.937	37.857.706
Overige bedrijfskosten	19	99.201.362	92.658.173
Som der bedrijfslasten		<u>335.369.541</u>	<u>328.745.940</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		7.924.156	8.813.195
Financiële baten en lasten	20	-4.739.476	-5.553.349
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		<u>3.184.680</u>	<u>3.259.846</u>
Resultaat deelnemingen	21	-60.000	-128.453
Vpb	22	-46.271	1.448
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>3.078.409</u></u>	<u><u>3.132.841</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
Toevoeging/onttrekking:			
Bestemmingsreserves:			
Reserve innovatiefonds		0	0
Reserve Oogheelkunde		-231.000	-445.000
Algemene en overige reserves:			
Algemene reserve		3.917.784	3.698.595
Algemene reserve BV's		-608.375	-120.754
		<u><u>3.078.409</u></u>	<u><u>3.132.841</u></u>

5.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017

	Ref.	2017		2016	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			7.924.156		8.813.195
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen	18	25.335.918		26.537.940	
- reservering lening ug	3	1.000.000			
- mutaties voorzieningen	10	<u>-683.006</u>		<u>1.791.868</u>	
			25.652.912		28.329.808
Veranderingen in vlottende middelen:					
- voorraden	4	-924.382		138.707	
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	-7.698.399		-783.893	
- vorderingen	7	-9.531.386		29.923.951	
- vorderingen/schulden uit hoofde van bekostiging	6	2.646.316		-2.581.093	
- schulden aan kredietinstellingen	12	0		-40.000.000	
- kortlopende schulden (excl. schulden aan kredietinstellingen, aflossingsverplichting langlopende leningen en nog te betalen interest)	12	-7.099.997		857.804	
			<u>-22.607.848</u>	<u>-12.444.524</u>	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			<u>10.969.220</u>	<u>24.698.479</u>	
Ontvangen interest	21	0		0	
Betaalde interest	12/21	<u>-4.815.371</u>		<u>-5.825.356</u>	
			<u>-4.815.371</u>	<u>-5.825.356</u>	
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			6.153.849		18.873.123
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings materiële vaste activa	2	-4.789.224		-5.775.086	
Desinvesteringen materiële vaste activa	2	6.635		13.961	
Uitgegeven leningen u/g	3	0		-530.773	
Overige investeringen in financiële vaste activa	3	<u>-106.271</u>		<u>-118.006</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-4.888.860		-6.409.904
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	11	20.000.000		0	
Aflossing langlopende schulden	11	<u>-14.183.335</u>		<u>-14.540.688</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			5.816.665		-14.540.688
Mutatie geldmiddelen			<u>7.081.654</u>		<u>-2.077.469</u>
Stand geldmiddelen per 1 januari	8		3.695.743		5.773.212
Stand geldmiddelen per 31 december	8		10.777.397		3.695.743
Mutatie geldmiddelen			<u>7.081.654</u>		<u>-2.077.469</u>

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

Stichting Gelre ziekenhuizen is statutair (en feitelijk) gevestigd aan de Albert Schweitzerlaan 31 te Apeldoorn en levert patiëntenzorg (diagnostiek en behandeling) voor de regio Apeldoorn en Zutphen en is geregistreerd onder KvK-nummer 08083266. Stichting Gelre ziekenhuizen is het hoofd van de Gelre ziekenhuizen groep. De jaarrekening is derhalve de geconsolideerde jaarrekening van de Gelre ziekenhuizen groep.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2017.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi (RvW) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De waarderingsgrondslagen welke naar de mening van het management het meest kritisch zijn voor het weergeven van de financiële positie en daarom een aantal schattingen en veronderstellingen vereisen zijn 'Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten' en 'Opbrengsten omzetverantwoording'.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Gelre Ziekenhuizen zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd.

Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel de zorginstelling als de geconsolideerde maatschappijen van de zorginstelling. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Stichting Gelre Ziekenhuizen.

Gegevens van geconsolideerde maatschappijen die andere grondslagen hanteren, zijn omgerekend naar de grondslagen van de rechtspersoon. Alleen wegens gegronde en in de toelichting vermelde redenen zijn in de geconsolideerde jaarrekening afwijkende grondslagen gehanteerd.

De kernactiviteiten van de deelnemingen betreffen: eerste en/of tweedelijns verloskunde, begeleiding zwangerschappen en bevallingen, leveren kraamzorg, verstrekking geneesmiddelen en uitleen personeel.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, net als de binnen de groep gemaakte resultaten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.

Kapitaalbelang/ zeggenschap

- Gelre ziekenhuizen Services Holding B.V. te Apeldoorn	100%
- Gelre Verloskundig Centrum Apeldoorn B.V. te Apeldoorn	100%
- Gelre Kraamzorg Service B.V. te Apeldoorn	100%
- Top Detachering Nederland B.V. te Epe	100%

Als gevolg van de zeggenschaps-/eigendomsverhouding in de Gelre Apotheek Apeldoorn B.V. en Gelre Apotheek Zutphen B.V. zijn de aandelen in het kapitaal en de resultaten van beide vennootschappen in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder respectievelijk de financiële vaste activa en het resultaat deelnemingen.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen, zoals hierboven genoemd, evenals de deelnemingen toegelicht in de toelichting op de financiële vaste activa worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd. Verder is ook het groepshoofd Stichting Gelre ziekenhuizen aan te merken als verbonden partij.

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgings- of de vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar Stichting Gelre Ziekenhuizen zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoord van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van Stichting Gelre ziekenhuizen.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen van immateriële en materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen (zijnde grond) en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. De gehanteerde afschrijvingspercentages worden vermeld in de overzichten onder 5.1.6.

Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen. Voor groot onderhoud aan de parkeerterreinen, het gebouw bestemd voor verhuur van woonruimte en de instandhouding van medische apparatuur, die qua aard en bedrijfsactiviteiten afwijken van de dienstverlening ten aanzien van de overige activa is een voorziening groot onderhoud gevormd.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn vindt waardering plaats tegen het zichtbaar eigen vermogen. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen aan deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de onderneming een actief of passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde resultatenrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur worden jaarlijks beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Stichting Gelre ziekenhuizen heeft voor de (im)materiële vaste activa vastgesteld dat er geen aanwijzingen zijn tot een duurzame waardevermindering.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs op basis van laatst betaalde inkoopprijs of lagere opbrengstwaarde onder aftrek van een voorziening voor incourantheid.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten en afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze worden door de instelling gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn, indien een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen en het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening. Stichting Gelre ziekenhuizen heeft geen derivaten die afgescheiden zijn van het basiscontract.

Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname (tegen reële waarde) worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Afgeleide financiële instrumenten

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt eerste waardering plaats tegen reële waarde. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst- en verliesrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende winst of het met het afgeleide instrument samenhangende verlies in de resultatenrekening verwerkt. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting past de instelling de kostprijs van dit actief aan met de afdekkingsresultaten die nog niet in de resultatenrekening zijn verwerkt. Een verlies voor het percentage groter dan de omvang van het afgeleide instrument ten opzichte van de afgedekte positie wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde direct in de resultatenrekening verwerkt.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de resultatenrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

De instelling documenteert de hedgerelaties in specifieke/generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat geen sprake is van overhedges.

Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', aflopen of worden verkocht of wanneer de instelling niet langer kiest voor hedge accounting wordt hedge accounting beëindigd. De tot dat moment in het vermogen verantwoorde resultaten blijven in het eigen vermogen uitgesteld tot het moment dat de toekomstige transactie plaatsvindt. Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, worden de in het eigen vermogen uitgestelde cumulatieve hedgeresultaten naar de resultatenrekening gebracht.

Periodiek wordt de effectiviteit van de hedgerelaties getoetst door vergelijking van de cumulatieve reëlewaardewijziging van de afgedekte positie met de cumulatieve waardewijzigingen van de afgeleide instrumenten. De laagste van de cumulatieve waardewijziging van de afgedekte positie en de cumulatieve waardewijziging van de afgeleide instrumenten wordt in de herwaarderingsreserve uitgesteld.

Indien sprake is van een reëlewaardeafdekking (reële waarde hedge accounting) van een opgenomen actief of verplichting of niet in de balans opgenomen bindende overeenkomst worden de resultaten uit de herwaardering van het afgeleide instrument op hetzelfde moment in de resultatenrekening verwerkt als het resultaat op de afgedekte positie voor zover deze betrekking hebben op de reëlewaardewijziging van het specifieke risico van de afgedekte post of positie.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde of de vervaardigingsprijs, zijnde de afgeleide verkoopwaarde van de reeds bestede verrichtingen. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten (door toepassing van de effectieve rentemethode worden transactiekosten als onderdeel van de amortisatie in de winst- en verliesrekening verwerkt). De vervolgwaaardering van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs (indien geen sprake van agio/disagio of transactiekosten dan geamortiseerde kostprijs gelijk aan nominale waarde). Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Een vordering uit hoofde van financieringstekorten of een schuld uit hoofde van financieringsoverschotten is het aan het einde van het boekjaar bestaande verschil tussen het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en de ontvangen voorschotten en de in rekening gebrachte vergoedingen voor diensten en verrichtingen ter dekking van het wettelijk budget (artikel 6 Regeling verslaggeving WTZi).

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen vermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste inschatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde of de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting en verliezen af te wikkelen.

De rentemutatie van voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde is verantwoord als dotatie aan de voorziening. De gehanteerde disconteringsvoet is 1,5%.

Personele voorzieningen worden, indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen. De disconteringsvoet voor belastingen waartegen contant wordt gemaakt, geeft de actuele marktrente weer. Hierin zijn de risico's waarmee bij het schatten van de toekomstige uitgaven reeds rekening is gehouden niet betrokken.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud wordt gevormd voor verwachte kosten inzake periodiek onderhoud van panden, installaties, e.d., gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan. De voorziening is gebaseerd op contante waarde.

Voorziening jubileumverplichtingen en gratificatie einde dienstverband

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,5%.

Voorziening eigen risicodragers verzekeringen

In 2013 is gekozen voor het verhogen van het eigen risico bij de WA-verzekering. Met de hierdoor ontstane premie besparing is een voorziening gevormd ter dekking van de schade aanspraken in komende jaren. Vanaf 2014 is dit aangepast naar de stop-loss variant en is de voorziening vanaf 2014 gelijk aan de te verwachten aanspraken in het betreffende jaar. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorziening persoonlijk budget levensfase

De voorziening persoonlijk budget levensfase (PBL) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk budget levensfase kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De voorziening betreft de nominale waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PBL-uren. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren tot het bereiken van de 55-jarige leeftijd. De overgangsregeling voor 50+ wordt als periodekosten behandeld.

Voorziening materiële controle

De voorziening materiële controles betreft een voorziening voor terugbetalingen aan zorgverzekeraars uit hoofde van uitgevoerde materiële en intern verrichte controles, waarbij de omvang van het terug te betalen bedrag nog niet definitief is. De omvang van de voorziening wordt bepaald op basis van de bevindingen van de materiële controles, rekening houdend met de kans dat de constatering uit de materiële controle terugbetaald dient te worden. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorziening ORT

De voorziening ORT is gevormd voor de compensatie van mogelijk ten onrechte niet uitgekeerde onregelmatigheidstoelage over vakantie-uren met terugwerkende kracht over de periode voor 2015. In overeenstemming met het eindbod cao is de omvang van de voorziening bepaald op basis van 8,3% van de daadwerkelijk verdiende onregelmatigheidstoelage in de jaren 2012, 2013 en 2014. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorziening reorganisatie

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen indien op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan heeft gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijk kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorziening transitievergoedingen

Met ingang van 1 juli 2015 geldt dat werknemers, die minimaal 24 maanden in dienst zijn geweest, recht hebben op een ontslagvergoeding, transitievergoeding genoemd, als het dienstverband na 1 juli eindigt op initiatief van de werkgever. De transitievergoeding is afhankelijk van de lengte van het dienstverband. Voor de eerste 10 jaar wordt er per 6 maanden een zesde van het loon opgebouwd, met andere woorden, per dienstjaar een derde bruto maandsalaris. Voor het dienstverband na 10 jaar wordt er per dienstjaar een half bruto maandsalaris opgebouwd.

De transitievergoeding is gemaximeerd tot € 77.000 bruto of maximaal een jaarsalaris als dat meer is. Voorziening wordt echter alleen gevormd voor werknemers met een dienstverband voor bepaalde tijd. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorziening wachtgelden

De reservering betreft een bijdrageverplichting tussen het laatst genoten salaris in dienst van Stichting Gelre ziekenhuizen en de UWV-uitkering die voormalige medewerkers ontvangen. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorziening deelnemingen

De voorziening in verband met deelnemingen heeft betrekking op deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde. Zie de grondslagen onder het hoofd Financiële vaste activa. De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Opbrengsten uit dienstverlening

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Opbrengsten omzetverantwoording

Specifieke aandachtspunten Jaarrekening 2017 medisch specialistische zorg

Inleiding

De landelijke onzekerheden voor instellingen voor medisch specialistische zorg (ziekenhuizen, UMC's en ZBC's) zijn de afgelopen jaren verder verminderd. De resterende in de jaarrekening 2017 van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten voor Stichting Gelre ziekenhuizen hebben betrekking op:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2016;
2. Omzetverantwoording MSZ 2017;
3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar.

Bij de omzetbepaling van de DBC zorgproducten en overige zorgproducten heeft Stichting Gelre ziekenhuizen de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in paragraaf 5.1.4. van deze jaarrekening. Hierbij is voor 2017 uitgegaan van de goedgekeurde assurance I en II verklaring Horizontaal Toezicht. Hiermee hoeft Stichting Gelre Ziekenhuizen geen Handreiking Rechtmatigheidscontroles uit te voeren over 2017.

Toelichting (landelijke) onzekerheden jaarrekening 2017

De van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten in de jaarrekening 2017 zijn (inclusief de status hiervan) hierna toegelicht voor Stichting Gelre ziekenhuizen:

1. Afwikkeling Rechtmatigheidscontroles MSZ 2016

Stichting Gelre Ziekenhuizen heeft in maart 2018 finale goedkeuring en afrekening gekregen over de handreiking rechtmatigheidsonderzoek 2016. In totaal is er een bedrag van € 1,7 miljoen macro te corrigeren op de bruto omzet. De mutatie in de finale afrekening is meegenomen in de jaarrekening 2017.

2. Omzetverantwoording MSZ 2017

In maart 2017 heeft Gelre ziekenhuizen de assurance I verklaring verkregen. Hierbij is aangegeven dat de handreiking rechtmatigheidsonderzoek 2017 niet meer van toepassing is voor Gelre over het jaar 2017. De overgang op horizontaal toezicht en de nieuwe werkwijze hierin heeft in april 2018 geleid tot het verkrijgen van de assurance II verklaring horizontaal toezicht over het verantwoordingsjaar 2017. Dit is met de representerende verzekeraar overeengekomen en de verzekeraar heeft zich daarmee akkoord verklaard.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar

Stichting Gelre ziekenhuizen heeft met de zorgverzekeraars voor 2017 schadelastafspraken op basis van plafondafspraken gemaakt. Toerekening van de schadelastafspraken aan het boekjaar 2017 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangpercentage ultimo 2017. Bij de controle van de assurance II verklaring, waarbij onder meer enkele steekproeven zijn uitgevoerd, is de uitkomst van circa € 70.000 meegenomen als risico in de omzetverantwoording 2017.

Conclusie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur heeft ten behoeve van de bepaling van het resultaat en de financiële positie de best mogelijke schattingen gemaakt op basis van de beschikbare informatie, onder andere met betrekking tot bovenstaande aspecten van de omzetverantwoording. De Raad van Bestuur is van mening dat, met voornoemde toelichting, de jaarrekening het vereiste inzicht geeft in het resultaat en de financiële positie van Stichting Gelre ziekenhuizen op basis van de ons nu bekende feiten en omstandigheden.

Subsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofdstuk Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Pensioenen

Schulden terzake pensioenen

Stichting Gelre ziekenhuizen heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Stichting Gelre ziekenhuizen. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Stichting Gelre ziekenhuizen betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door zijn financiële verplichtingen) dit toelaat.

Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Hierbij hoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen.

In maart 2018 bedroeg de dekkingsgraad 99,8%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 128%.

Zolang een pensioenfonds onvoldoende reserves heeft, is een zogenoemd herstelplan van kracht. In dat plan laat het fonds zien hoe het in een periode van 10 jaar de financiële positie kan herstellen. Het plan gaat uit van berekeningen die moeten voldoen aan de regels van toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Ieder jaar wordt het plan geactualiseerd en ter goedkeuring voorgelegd aan DNB.

PFZW heeft in maart 2017 een geactualiseerd herstelplan ingediend. Volgens dat plan kan PFZW in het jaar 2026 voldoen aan de wettelijke eisen voor de reserves. De dekkingsgraad die PFZW dan bereikt moet hebben, bedraagt 124,3%. Volgens het plan zijn pijnlijke maatregelen zoals een verlaging van de pensioenen niet nodig om tijdig te herstellen. Maar als de economische omstandigheden slechter zijn dan waarmee in het plan rekening is gehouden, kunnen verdere maatregelen toch nog nodig zijn.

Stichting Gelre Ziekenhuizen heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Gelre Ziekenhuizen heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa.

Belastingen

Binnen de consolidatiekring van Stichting Gelre ziekenhuizen zijn Gelre ziekenhuizen Services Holding B.V., Gelre Verloskundig Centrum Apeldoorn B.V., Gelre Kraamzorg Service B.V. en Top Detachering Nederland B.V. vpb plichtig.

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst-en verliesrekening opgenomen, behalve voor zover betrekking hebben op:

- posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen; dan wordt de belasting verwerkt in het eigen vermogen

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten; en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en nog niet gebruikte fiscale verrekeningsmogelijkheden wordt een latente belastingvordering opgenomen, maar uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum verlaagd, voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Voor belastbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, buitenlandse niet-zelfstandige eenheden, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingverplichting opgenomen tenzij Gelre ziekenhuizen in staat is het tijdstip van afloop van het tijdelijke verschil te bepalen en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst niet zal aflopen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, buitenlandse niet-zelfstandige eenheden, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingvordering opgenomen uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst afloopt en er fiscale winst beschikbaar zal zijn ter compensatie van het tijdelijke verschil.

De waardering van latente belastingverplichtingen en latente belastingvorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap op balansdatum voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van haar activa, voorzieningen, schulden en overlopende passiva. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Leasing

Operationele leases

Als Stichting Gelre ziekenhuizen optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in de betreffende functionele valuta (euro) omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum.

5.1.4.4 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als kostprijs-hedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten.

5.1.4.5 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

5.1.4.6 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Gekochte cliëntenportefeuille	0	72.395
Totaal immateriële vaste activa	<u>0</u>	<u>72.395</u>

Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	72.395	84.895
Bij: investeringen	0	0
Af: afschrijvingen	72.395	12.500
Boekwaarde per 31 december	<u>0</u>	<u>72.395</u>

2. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	106.416.348	112.670.570
Machines en installaties	74.140.075	84.292.729
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	10.975.814	15.049.872
Totaal materiële vaste activa	<u>191.532.237</u>	<u>212.013.171</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	212.013.171	232.777.487
Bij: investeringen	4.789.224	5.775.085
Af: afschrijvingen	25.263.523	26.525.440
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: desinvesteringen	6.635	13.961
Boekwaarde per 31 december	<u>191.532.237</u>	<u>212.013.171</u>

Voor een nadere specificatie van het verloop van deze materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.

De materiële vaste activa dienen voor een bedrag van € 158,6 miljoen (2016: € 197 miljoen) als onderpand voor schulden aan kredietinstellingen, waarvan € 129,3 miljoen (2016: € 142,7 miljoen) als garantie op leningen die zijn geborgd via het Waarborgfonds voor de Zorg. De instelling heeft zich verbonden niet zonder voorafgaande toestemming van het WFZ omroerende goederen die zijn gefinancierd met geborgde leningen te vervreemden of met een ander zakelijk recht te bezwaren. Tevens heeft de instelling zich verbonden om op eerste verzoek van het WFZ, een recht van hypotheek aan het WFZ te verstrekken op onroerende zaken waarvoor een lening is aangegaan die geheel of gedeeltelijk door het WFZ is geborgd.

Er worden geen verhoogde risico's (geen "impairment triggers") ten aanzien van de waardering op het vastgoed onderkend.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Deelnemingen	9.000	9.000
Vorderingen op deelnemingen	0	1.000.000
Totaal financiële vaste activa	<u>9.000</u>	<u>1.009.000</u>

Het verloop van de deelnemingen in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2017</u>
	€

Boekwaarde per 1 januari en 31 december

	<u>9.000</u>
--	--------------

Het verloop van de vorderingen op deelnemingen in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2017</u>
	€

Boekwaarde per 1 januari	1.000.000
Voorziening vorderingen op deelnemingen	-1.000.000

Boekwaarde per 31 december

	<u>0</u>
--	----------

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

	<u>Kapitaal- belang</u>	<u>Eigen vermogen</u>	<u>Resultaat</u>
		€	€
- Gelre Apotheek Zutphen B.V. (belang via Stichting Administratiekantoor Gelre Apotheek Zutphen)	50%	18.000	72.502

De vordering betreft een lening aan Gelre Apotheek Apeldoorn B.V. groot € 1.000.000 tegen 3% rente (vast gedurende de looptijd van de lening). De startdatum van de lening is 1 januari 2016. De lening heeft een looptijd van 5 jaar zonder aflossingsschema. Er zijn geen zekerheden gesteld. Er is een voorziening (deelnemingen) getroffen voor deze lening op grond van verwachte oninbaarheid.

4. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Medische middelen	5.582.808	4.633.054
Voedingsmiddelen	53.975	53.975
Hulpmiddelen	264.004	259.376
Overige voorraden:		
Emballage	43.514	43.514
Voorraad Technische dienst	126.945	126.945
Totaal voorraden	<u>6.071.246</u>	<u>5.116.864</u>
Af: voorziening incurante voorraden	-165.000	-135.000
Totaal voorraden	<u>5.906.246</u>	<u>4.981.864</u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Onderhanden werk DBC-zorgproducten	35.025.405	35.791.842
Onderhanden werk PAAZ	2.315.992	2.257.429
Totaal onderhanden werk	<u>37.341.397</u>	<u>38.049.271</u>
Af: ontvangen voorschotten	-27.679.889	-36.086.162
Totaal onderhanden werk	<u><u>9.661.508</u></u>	<u><u>1.963.109</u></u>

6. Vorderingen/Schulden uit hoofde van bekostiging

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
NZA	0	2.640.838
PAAZ	0	5.478
Totaal bekostigingsverschil	<u><u>0</u></u>	<u><u>2.646.316</u></u>

NZA

	<u>t/m 2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	0	0	0	0	0	0
Functiegerichte budgettering	-6.816	0	0	0	0	-6.816
Garantieregeling kapitaallasten	0	4.064.416	3.115.993	78.132	0	7.258.541
Aandeel Zutphen kapitaallasten	0	-2.379.813	-2.231.074	0	0	-4.610.887
	<u>-6.816</u>	<u>1.684.603</u>	<u>884.919</u>	<u>78.132</u>	<u>0</u>	<u>2.640.838</u>
Betalingen/ontvangsten 2017	6.816	-1.504.586	0	0	0	-1.497.770
Afboeking kapitaallasten	0	-180.017	-884.919	-78.132	0	-1.143.068
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>6.816</u>	<u>-1.684.603</u>	<u>-884.919</u>	<u>-78.132</u>	<u>0</u>	<u>-2.640.838</u>
Saldo per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

PAAZ

	<u>2017</u>	<u>totaal</u>
	€	€
Saldo per 1 januari	5.478	5.478
Betalingen/ontvangsten 2017	-5.478	-5.478
Saldo per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

7. Vorderingen en overlopende activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	21.227.347	45.705.038
Nog te factureren omzet DBC's/DBC zorgproducten	53.289.184	19.368.146
Vorderingen op gelieerde maatschappijen	138.460	647.263
Overige vorderingen	497.866	505.014
Vooruitbetaalde bedragen	2.154.011	1.290.195
Overige overlopende activa	1.007.074	1.266.900
	<u>78.313.942</u>	<u>68.782.556</u>

Toelichting:

In het saldo van de Debiteuren en overige vorderingen zijn vorderingen opgenomen van € 358.497 met een looptijd langer dan 1 jaar.

Vorderingen op debiteuren		
Nominale waarde debiteuren	22.839.164	46.482.907
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-1.611.817	-777.869
	<u>21.227.347</u>	<u>45.705.038</u>

Nog te factureren omzet DBC's/DBC-zorgproducten

Nominale waarde	53.289.184	35.466.708
Af: ontvangen voorschotten	0	-16.098.562
	<u>53.289.184</u>	<u>19.368.146</u>

8. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Bankrekeningen	10.774.204	3.693.449
Kassen	3.193	2.294
Totaal liquide middelen	<u>10.777.397</u>	<u>3.695.743</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

PASSIVA

9. Groepsvermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Kapitaal	2.334.839	2.334.839
Bestemmingsreserves	4.269.000	4.500.000
Algemene reserves	67.645.597	64.336.188
Totaal groepsvermogen	<u>74.249.436</u>	<u>71.171.027</u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1 Jan 2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31 Dec 2017</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	2.334.839	0	0	2.334.839
Totaal Kapitaal	<u>2.334.839</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.334.839</u>

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1 Jan 2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31 Dec 2017</u>
	€	€	€	€
Bestemmingsreserves:				
Reserve innovatiefonds	2.970.000	0	0	2.970.000
Reserve Oogheelkunde	1.530.000	-231.000	0	1.299.000
Totaal bestemmingsreserves	<u>4.500.000</u>	<u>-231.000</u>	<u>0</u>	<u>4.269.000</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1 Jan 2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31 Dec 2017</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves:				
Algemene reserve	65.431.212	3.917.784	0	69.348.996
Algemene reserve BV's	-1.095.024	-608.375	0	-1.703.399
Totaal algemene en overige reserves	<u>64.336.188</u>	<u>3.309.409</u>	<u>0</u>	<u>67.645.597</u>

Toelichting:

Bestemmingsreserves

Reserve innovatiefonds

Deze reserve dient ter financiering van vernieuwende activiteiten in de organisatie. Toevoegingen en/of onttrekkingen aan deze bestemmingsreserve worden verantwoord onder 5.1.2 Resultaatbestemming.

Reserve Oogheelkunde

Deze reserve dient ter financiering van apparatuur voor de RVE Oogheelkunde. Toevoegingen en/of onttrekkingen aan deze bestemmingsreserve worden verantwoord onder 5.1.2 Resultaatbestemming.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

PASSIVA

10. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1 Jan 2017	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31 Dec 2017
	€	€	€	€	€
Voorziening groot onderhoud	1.349.804	654.616	592.356	0	1.412.064
Voorziening eigen risicodragers verzekeringen	1.238.694	816.885	490.889	0	1.564.690
Voorziening jubileumverplichtingen	1.659.967	250.992	163.198	34.186	1.713.575
Voorziening persoonlijk budget levensfase	521.188	30.138	170.375	0	380.951
Voorziening wachtgelden	501.457	0	274.602	25.330	201.525
Voorziening transitievergoedingen	256.728	4.046	0	72.571	188.203
Voorziening reorganisatie	400.000	0	181.550	218.450	0
Voorziening cao	975.418	327.500	174.468	0	1.128.450
Voorziening materiële controle	1.050.000	465.792	189.875	705.125	620.792
Voorziening deelnemingen	111.863	1.574.638	1.514.638	0	171.863
Totaal voorzieningen	8.065.119	4.124.607	3.751.951	1.055.662	7.382.113

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31 Dec 2017
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	3.949.111
Langlopend deel van de voorzieningen (1 tot 5 jr.)	2.071.116
Langlopend deel van de voorzieningen (> 5 jr.)	1.361.886

11. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31 Dec 2017	31 Dec 2016
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	132.335.318	128.474.017
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	132.335.318	128.474.017

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	2017	2016
	€	€
Stand per 1 januari	142.657.352	157.153.405
Bij: nieuwe leningen	20.000.000	0
Bij: afschrijving vooruitbetaalde disagio	44.636	44.636
Af: aflossingen	14.183.335	14.540.689
Stand per 31 december	148.518.653	142.657.352
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	16.183.335	14.183.335
Stand langlopende schulden per 31 december	132.335.318	128.474.017
	31 Dec 2017	31 Dec 2016

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	16.183.335	14.183.335
Langlopend deel van de langlopende schulden (1 tot 5 jr.) (balanspost)	58.236.816	45.989.651
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 5 jr.) (balanspost)	74.098.502	82.484.366

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

PASSIVA

De verstrekte zekerheden voor de opgenomen leningen en de kredietfaciliteiten bij de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector, de Staat der Nederlanden (ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en de coöperatie: Coöperatieve Rabobank Apeldoorn en Omgeving U.A. (RABO) luiden als volgt:

- hypothecaire zekerheid op bedrijfsgebouwen en terreinen
- pandrecht op alle roerende zaken die duurzaam dienend zijn aan de bedrijfsgebouwen en terreinen
- pandrecht op alle huidige en toekomstige inventaris, daaronder begrepen (medische) inventaris, telecommunicatie- en computerapparatuur (inclusief software), (medische) apparatuur, werktuigen, vervoermiddelen en daartoe behorende (reserve-) onderdelen.
- ten behoeve van de gevraagde zekerheden door de BNG in samenhang met de hypotheekverstrekkingen zijn de ratio's zoals gevraagd, berekend conform de richtlijnen van de BNG.
- pandrecht op de vorderingen

Gelre ziekenhuizen voldoet aan de minimaal gestelde waarden van de door de BNG en RABO gestelde ratio's (berekend obv de enkelvoudige jaarrekening):

		vereiste waarde BNG en RABO	2017	2016
DSCR	minimaal	1,3	1,8	1,8
Solvabiliteitsratio	minimaal	20%	25%	24%
EBITDA-marge / EBITDA Cover-test	minimaal	9%	10%	11%

Definitie DSCR:

EBITDA van het afgesloten boekjaar / jaarlijkse bruto Rentelasten plus Aflossingen in het afgesloten boekjaar. EBITDA: Nettowinst, gecorrigeerd voor (i) aandeel resultaat derden, (ii) resultaat deelnemingen, (iii) belastingen, (iv) het netto buitengewoon resultaat (inclusief eventuele resultaten uit hoofde van verkoop van onroerende zaken), (v) het netto resultaat uit financiële lasten en financiële baten, (vi) afschrijvingen, en (vii) jaarlijkse leaseverplichtingen operational lease. Rentelasten: Alle renteverplichtingen van de Cliënt, zowel bancaire als niet bancaire. Aflossingen: Aflossingen van alle rentedragende schulden, waaronder begrepen betaalde termijnen uit hoofde van operational lease.

Definitie Solvabiliteitsratio:

Gecorrigeerd Eigen vermogen / Gecorrigeerd Balanstotaal. Gecorrigeerd Eigen Vermogen: Het totaal vermogen vermeerderd met (a) aan de bank achtergestelde leningen en verminderd met (i) immateriele vaste activa, (ii) deelnemingen, (iii) vorderingen op aandeelhouders / bestuurders en deelnemingen / groepsmaatschappijen en (iv) latente belastingvorderingen. Gecorrigeerd Balanstotaal: Balanstotaal verminderd met (i) immateriele vaste activa, (ii) deelnemingen, (iii) vorderingen op aandeelhouders / bestuurders en deelnemingen / groepsmaatschappijen en (iv) latente belastingvorderingen.

Definitie EBITDA-marge / EBITDA Cover-test:

EBITDA / omzet. EBITDA: Nettowinst, gecorrigeerd voor (i) aandeel resultaat derden, (ii) resultaat deelnemingen, (iii) belastingen, (iv) het netto buitengewoon resultaat (inclusief eventuele resultaten uit hoofde van verkoop van onroerende zaken), (v) het netto resultaat uit financiële lasten en financiële baten, (vi) afschrijvingen, en (vii) jaarlijkse leaseverplichtingen operational lease.

Voor de opgenomen leningen bij de Nederlandse Waterschapsbank zijn geen aanvullende zekerheden verstrekt anders dan een borging van de leningen door Stichting Waarborgfonds.

De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

De reële waarde van de leningen bedraagt euro 152,5 mln en wijkt gering af van de boekwaarde.

Op een langlopende lening van € 50 miljoen met een looptijd van 30 jaar, is ingaande 15 januari 2009 een renteswap afgesloten. Deze SWAP loopt van 2009 tot 2039 en is daarmee gelijk aan de looptijd van de lening. Gelre past kostprijs-hedgeaccounting toe. De SWAP is ultimo 2017 effectief, er is geen sprake van overhedging. De effectiviteitstest vindt plaats door de vergelijking van de kritische kenmerken van het afdekkingsinstrument met de afgedekte positie. De marktwaarde van het derivaat per ultimo 2017 bedraagt € 12,6 miljoen negatief conform de opgave van de bank (2016: € 14,8 miljoen negatief), echter de reële waarde is € 1,1 miljoen lager.

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar het overzicht onder 5.1.7.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

PASSIVA

12. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Crediteuren	11.616.315	14.698.779
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	16.183.335	14.183.335
Belastingen en sociale premies	9.788.444	10.036.327
Schulden terzake pensioenen	150.125	1.713.312
Nog te betalen salarissen	433.480	544.619
Vakantiegeld	4.836.167	4.683.842
Vakantiedagen	3.843.343	3.261.727
Persoonlijk budget levensfase (PBL-uren)	12.255.443	10.959.054
Terugbetalingsverplichting zorgverzekeraars oude jaren	12.270.310	21.428.494
Rekening-courantverhoudingen medisch specialisten	4.368.288	1.669.942
Overige nog te betalen kosten	5.249.348	2.915.165
Nog te betalen interest	1.238.865	1.359.395
Totaal overige kortlopende schulden	<u>82.233.463</u>	<u>87.453.991</u>

Toelichting:

In het saldo van de overige kortlopende schulden zijn geen schulden opgenomen langer dan 1 jaar.

Schulden aan kredietinstellingen

Ter attentie van kredietinstellingen bestaan de volgende maximale kredietfaciliteiten.

BNG	maximale kasgeldfaciliteit	20 miljoen
Rabobank	maximaal bankkrediet	20 miljoen

De gestelde zekerheden voor deze kredietfaciliteit is toegelicht de Langlopende schulden onder 5.1.5.11

13. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Stichting Gelre ziekenhuizen heeft de volgende niet in de balans opgenomen verplichtingen/rechten:

	<1 jr	>1 jr en <5 jr	>5 jr
Lease verplichting wagenpark	54.887	64.748	0
Verhuur rechten vastgoed	2.464.719	6.591.753	8.694.092

Operational lease

Per 1 november 2016 is Stichting Gelre Ziekenhuizen een operational lease overeenkomst aangegaan met een looptijd van 48 maanden. De overeenkomst bevat de TRO constructie (Technology Refresh Option). TRO is een serviceovereenkomst waarmee Gelre de financiering en het beheer van de levensduur van de gefinancierde apparatuur loskoppelt. Gelre kan hiermee zelf bepalen wanneer het delen van de totale portefeuille wil vervangen of uitbreiden. Niet de overeenkomst maar de bedrijfsbehoeften zijn bepalend voor het tijdstip van vervanging. De waarde van de operational lease per 31 december 2017 bedraagt € 11.559.939 met een huurprijs van € 272701 exclusief btw per maand.

Obligo

Conform de voorwaarden in het Reglement van Deelneming van het Waarborgfonds van de Zorgsector (WfZ) heeft Gelre ziekenhuizen een obligoverplichting van 3% van de restschuld van de door het WfZ geborgde leningen. Deze obligo is door het WfZ inroepbaar ingeval het risicovermogen van het WfZ minder dan het garantieniveau bedraagt. Ultimo 2017 bedraagt deze obligoverplichting voor Stichting Gelre ziekenhuizen € 4,5 miljoen (2016: € 4,3 miljoen).

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

Financiële instrumenten

Algemeen

Stichting Gelre ziekenhuizen maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die Stichting Gelre ziekenhuizen blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Stichting Gelre ziekenhuizen handelt niet in deze financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan Stichting Gelre ziekenhuizen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor circa 82% (2016: 92%) geconcentreerd bij zorgverzekeraars. Op basis van de relatie van Stichting Gelre ziekenhuizen met deze zorgverzekeraars en hun financiële posities wordt het kredietrisico beperkt geacht.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage (direct of via een rente swap) over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. Stichting Gelre ziekenhuizen heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de langlopende leningen is opgenomen in de toelichting van de langlopende schulden op de vorige pagina.

Macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het makro kader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn.

Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor 2017 is het mbi-omzetplafond door de NZa vastgesteld op EUR 21.649,7 miljoen (prijsniveau 2016).

Bij het opstellen van de jaarrekening 2017 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2017. Stichting Gelre Ziekenhuizen is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2017.

5.1.6 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voorstellingen op materiële vaste activa	Totaal
	€	€		€	€
Stand per 1 januari					
- aanschafwaarde	174.276.175	183.380.578	30.571.832	0	388.228.585
- cumulatieve afschrijvingen	61.605.605	99.087.849	15.521.960	0	176.215.414
Boekwaarde per 1 januari	<u>112.670.570</u>	<u>84.292.729</u>	<u>15.049.872</u>	<u>0</u>	<u>212.013.171</u>
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	0	783.797	1.018.517	2.925.413	4.727.727
- gereed gekomen projecten	1.016.198	1.970.712	0	-2.925.413	61.497
- afschrijvingen	7.270.418	12.907.164	5.085.941	0	25.263.523
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>					
.aanschafwaarde	1.791.942	6.632.970	3.085.488	0	11.510.400
.cumulatieve afschrijvingen	1.791.942	6.632.970	3.085.488	0	11.510.400
- <i>desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	0	0	29.549	0	29.549
cumulatieve afschrijvingen	0	0	22.914	0	22.914
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>6.635</u>	<u>0</u>	<u>6.635</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-6.254.220</u>	<u>-10.152.655</u>	<u>-4.074.059</u>	<u>0</u>	<u>-20.480.934</u>
Stand per 31 december					
- aanschafwaarde	173.500.431	179.502.117	28.475.312	0	381.477.860
- cumulatieve afschrijvingen	67.084.081	105.362.043	17.499.499	0	189.945.623
Boekwaarde per 31 december	<u>106.416.350</u>	<u>74.140.074</u>	<u>10.975.813</u>	<u>0</u>	<u>191.532.237</u>
	3,33% - 12,5%	5% - 12,5%	14% - 20%	0%	

5.1.7 Overzicht langlopende schulden ultimo 2017

Leninggever	Jaar	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2016	Herfinancieringen in 2017	Nieuwe leningen in 2017	Aflossing in 2017	Restschuld 31 december 2017	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2017	Aflossingswijze	Aflossing 2018	Gestelde zekerheden
BNG	1991	635.292	40	onderhands	6,20%	79.413	0	0	15.882	63.531	0	4	lineair	15.882	Wfz-garantie
BNG	1997	9.529.385	21	onderhands	4,41%	952.939	0	0	476.469	476.470	0	1	lineair	476.469	Wfz-garantie
BNG	2001	9.881.064	20	onderhands	4,53%	3.800.408	0	0	760.082	3.040.326	0	4	lineair	760.082	Wfz-garantie
BNG	2013	12.500.000	20	onderhands	2,18%	4.375.000	0	0	625.000	3.750.000	625.000	6	lineair	625.000	Wfz-garantie
BNG	2014	7.500.000	10	onderhands	1,34%	6.000.000	0	0	750.000	5.250.000	1.500.000	7	lineair	750.000	Wfz-garantie
NWB	2004	16.000.000	20	onderhands	4,24%	6.400.000	0	0	800.000	5.600.000	1.600.000	7	lineair	800.000	Wfz-garantie
BNG	2015	2.850.000	10	onderhands	1,16%	2.565.000	0	0	285.000	2.280.000	855.000	8	lineair	285.000	Wfz-garantie
BNG	2015	5.100.000	10	onderhands	0,49%	4.590.000	0	0	510.000	4.080.000	1.530.000	8	lineair	510.000	Wfz-garantie
NWB	2015	2.000.000	10	onderhands	0,79%	1.800.000	0	0	200.000	1.600.000	600.000	8	lineair	200.000	Wfz-garantie
NWB	2014	5.170.000	20	onderhands	3,31%	4.230.000	-3.760.000	0	470.000	0	0			0	Wfz-garantie
NWB	2017			onderhands	0,61%		3.760.000			3.760.000	1.410.000	8	lineair	470.000	Wfz-garantie
Rabo	2005	8.900.000	20	onderhands	2,66%	4.005.000	-3.560.000	0	445.000	0	0				Wfz-garantie
BNG	2017			onderhands	0,35%		3.560.000			3.560.000	1.335.000	8	lineair	445.000	Wfz-garantie
BNG	2006	8.400.000	20	onderhands	3,93%	5.040.000	-4.620.000	0	420.000	0	0				Wfz-garantie
BNG	2017			onderhands	0,65%		4.620.000			4.620.000	4.620.000	11	lineair	420.000	Wfz-garantie
BNG	2006	9.300.000	20	onderhands	0,75%	4.650.000	0	0	465.000	4.185.000	1.860.000	9	lineair	465.000	Wfz-garantie
BNG	2016	9.300.000	20	onderhands	0,63%	4.650.000	0	0	465.000	4.185.000	1.860.000	9	lineair	465.000	Wfz-garantie
NWB	2016	5.880.000	20	onderhands	0,39%	4.900.000	0	0	490.000	4.410.000	1.960.000	9	lineair	490.000	Wfz-garantie
BNG	2006	9.000.000	20	onderhands	3,93%	5.400.000	-4.950.000	0	450.000	0	0				Wfz-garantie
BNG	2017			onderhands	0,65%		4.950.000			4.950.000	2.700.000	11	lineair	450.000	Wfz-garantie
BNG	2007	9.250.000	22	onderhands	4,42%	6.012.500	0	0	462.500	5.550.000	3.237.500	12	lineair	462.500	Wfz-garantie
NWB	2007	15.000.000	22	onderhands	4,53%	9.750.000	0	0	750.000	9.000.000	5.250.000	12	lineair	750.000	Wfz-garantie
BNG	2008	10.900.000	20	onderhands	2,81%	6.540.000	0	0	545.000	5.995.000	3.270.000	11	lineair	545.000	Wfz-garantie
BNG	2008	4.492.424	11	onderhands	4,41%	918.906	0	0	408.402	510.504		1	lineair	408.402	Wfz-garantie
NWB	2009	50.000.000	30	onderhands	4,34%	36.915.258	0	0	1.666.667	35.274.015	27.067.800	21	lineair	1.666.667	Wfz-garantie
Rabo	2010	12.700.000	30	onderhands	3,48%	10.002.528	0	0	423.333	9.585.757	7.501.902	23	lineair	423.333	Wfz-garantie
Rabo	2010	9.000.000	30	onderhands	3,45%	7.088.400	0	0	300.000	6.793.050	5.316.300	23	lineair	300.000	Wfz-garantie
NWB	2010	14.000.000	7	onderhands	2,06%	1.992.000	0	0	2.000.000	0	0	0	lineair	0	Wfz-garantie
BNG	2017	10.000.000	5	onderhands	1,35%	0		10.000.000		10.000.000	0	5	lineair	2.000.000	geen
Rabo	2017	10.000.000	5	onderhands	1,65%	0		10.000.000		10.000.000	0	5	lineair	2.000.000	geen
Totaal						142.657.352	0	20.000.000	14.183.335	148.518.653	74.098.502			16.183.335	

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2017

BATEN

14. Opbrengsten zorgprestaties

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	317.385.421	311.282.832
Opbrengsten uit de garantieregeling kapitaallasten	-1.143.068	78.132
Overige zorgprestaties	7.768.113	6.835.578
Totaal opbrengsten zorgprestaties	<u>324.010.466</u>	<u>318.196.542</u>

15. Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdzorg)

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	7.654.218	8.302.585
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	3.694.888	2.873.645
Totaal subsidies	<u>11.349.106</u>	<u>11.176.230</u>

16. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Overige dienstverlening	3.009.443	2.951.448
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel en verhuur onroerend goed)	4.924.682	5.234.915
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	<u>7.934.125</u>	<u>8.186.363</u>

LASTEN

17. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Lonen en salarissen	127.557.649	128.810.971
Sociale lasten	17.547.758	18.112.924
Pensioenpremies	10.603.823	10.912.140
Andere personeelskosten:	7.395.907	7.800.778
Subtotaal	<u>163.105.137</u>	<u>165.636.813</u>
Personeel niet in loondienst	6.544.187	6.055.308
Totaal personeelskosten	<u>169.649.324</u>	<u>171.692.121</u>

Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden (werkzaam in Nederland)

2.573

2.611

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2017

LASTEN

18. Afschrijvingen vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
- immateriële vaste activa	72.395	12.500
- materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	7.270.418	7.383.364
Machines en installaties	12.907.164	13.742.828
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	5.085.941	5.399.248
Totaal afschrijvingen materiële vaste activa	<u>25.263.523</u>	<u>26.525.440</u>
Totaal afschrijvingen resultatenrekening	<u><u>25.335.918</u></u>	<u><u>26.537.940</u></u>

19. Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten*De specificatie is als volgt:*

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Coöperatie Medisch Specialisten Gelre	40.693.172	37.408.566
Overige medische specialisten	489.765	449.140
Totaal honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	<u>41.182.937</u>	<u>37.857.706</u>

20. Overige bedrijfskosten*De specificatie is als volgt:*

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	11.105.487	10.676.241
Algemene kosten	19.462.244	16.657.086
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	59.340.090	57.496.455
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	2.957.589	3.212.101
- Energiekosten gas	2.084.748	2.217.264
- Energiekosten stroom	175.799	342.221
- Energie transport en overig	137.101	168.133
Subtotaal	<u>5.355.237</u>	<u>5.939.719</u>
Huur en leasing	2.421.588	1.593.279
Dotaties en vrijval voorzieningen	1.516.716	295.393
Totaal overige bedrijfskosten	<u><u>99.201.362</u></u>	<u><u>92.658.173</u></u>

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2017

LASTEN

21. Financiële baten en lasten*De specificatie is als volgt:*

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Rentebaten	52.119	46.599
Overige financiële baten	0	0
Subtotaal financiële baten	<u>52.119</u>	<u>46.599</u>
Rentelasten	-4.746.959	-5.555.312
Overige financiële lasten	-44.636	-44.636
Subtotaal financiële lasten	<u>-4.791.595</u>	<u>-5.599.948</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-4.739.476</u></u>	<u><u>-5.553.349</u></u>

22. Resultaat deelnemingen*De specificatie is als volgt:*

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Gelre Apotheek Apeldoorn BV	-60.000	-136.413
Gelre Apotheek Zutphen BV	0	7.960
Totaal resultaat deelnemingen	<u><u>-60.000</u></u>	<u><u>-128.453</u></u>

Het resultaat van Gelre Apotheek Zutphen B.V. is als bijdrage in het resultaat bij de betreffende vennootschap verantwoord. Daarom zijn de resultaten verwerkt in de rekeningcourantverhouding met de betreffende vennootschap in plaats van de waardering van de deelneming onder de Financiële vaste activa. Tot en met boekjaar 2015 was dit ook van toepassing voor Gelre Apotheek Apeldoorn B.V. Vanaf boekjaar 2016 is er voor deze vennootschap geen sprake meer van een bijdrage in het resultaat.

23. Vennootschapsbelasting*De specificatie is als volgt:*

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Vpb	<u><u>-46.271</u></u>	<u><u>1.448</u></u>

WNT-VERANTWOORDING 2017

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Gelre Ziekenhuizen. Het voor Stichting Gelre Ziekenhuizen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Stichting Gelre ziekenhuizen is het bezoldigingsmaximum voor zorg en jeugdhulp, klasse V, totaalscore 14, met uitzondering van degene die onder de overgangsregeling vallen. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling*

bedragen x € 1	M.A. Galjee	G.J. Heuver	H.G. Maalderink	E.C. den Hertog
	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Funcctiegegevens	Raad van Bestuur	Raad van Bestuur	Raad van Bestuur	Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/11 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja

Bezoldiging 2017

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	169.713	247.243	154.222	22.816
Beloningen betaalbaar op termijn	11.090	11.234	11.102	1.844
<i>Subtotaal</i>	180.804	258.477	165.324	24.660
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000	258.477	181.000	30.167
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-
Totale bezoldiging	180.804	258.477	165.324	24.660

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	Zie opmerking (*)	n.v.t.	n.v.t.
--	--------	-------------------	--------	--------

Gegevens 2016

Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/5 - 31/12	1/1 - 31/12	-	-
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0	-	-
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	101.034	244.088	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	7.218	10.945	-	-
Totale bezoldiging 2016	108.252	255.033	-	-

(*) In de bezoldiging 2017 van dhr. G.J. Heuver is een onder het WNT overgangsrecht acceptabele nabetaling over 2016 opgenomen

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	M. Rook	P.C.H.M. Holland	M.G.H.A. Soeteman-Reijnen	J. Wesselink	S.M. Mulder
	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Funcctiegegevens	Raad van Toezicht	Raad van Toezicht	Raad van Toezicht	Raad van Toezicht	Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging 2017					
Bezoldiging	21.343	14.000	14.487	14.000	14.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	18.100	18.100	18.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	21.343	14.000	14.487	14.000	14.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016					
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/8 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	18.377	12.000	12.000	12.000	5.000
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging 2016	18.377	12.000	12.000	12.000	5.000

3a. Bezoldiging niet-topfunctionarissen

bedragen x € 1	Directeur	Directeur	Directeur	Directeur	Directeur
Funcctiegegevens					
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 30/6	1/1 - 31/12	1/1 - 30/9	1/1 - 31/12	1/1 - 31/03
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0	0,6	1,0
Bezoldiging 2017					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	114.312	186.005	145.056	153.303	80.831
Beloningen betaalbaar op termijn	5.558	11.128	8.349	6.733	2.772
Totaal bezoldiging	119.870	197.133	153.405	160.036	83.603
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	90.500	181.000	135.750	108.600	45.250
Verplichte motivering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016					
Funcctie(s) in 2016	Directeur	Directeur	Directeur	Directeur	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	175.759	179.941	184.241	243.489	168.136
Beloningen betaalbaar op termijn	10.850	10.850	10.863	11.442	-
Totaal bezoldiging 2016	186.609	190.791	195.104	254.931	168.136

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

24. Honoraria accountant

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
De honoraria van de accountant zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	139.801	144.716
2 Overige controlewerkzaamheden	4.840	13.885
3 Niet-controlediensten	271.414	474.962
Totaal honoraria accountant	<u>416.055</u>	<u>633.563</u>

Opgenomen zijn de in het boekjaar ten laste van de rechtspersoon gebrachte honoraria door KPMG Accountants NV en het overige KPMG netwerk.

25. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

ENKELVOUDIGE JAARREKENING

5.1.9 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	191.519.733	211.995.793
Financiële vaste activa	2	249.799	1.445.861
Totaal vaste activa		<u>191.769.532</u>	<u>213.441.654</u>
Vlottende activa			
Voorraden	3	5.904.219	4.979.083
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/ DBC-zorgproducten	4	9.556.145	1.810.641
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	5	0	2.646.316
Debiteuren en overige vorderingen	6	78.163.990	68.510.932
Liquide middelen	7	10.797.284	3.674.746
Totaal vlottende activa		<u>104.421.638</u>	<u>81.621.718</u>
Totaal activa		<u><u>296.191.170</u></u>	<u><u>295.063.372</u></u>
PASSIVA			
Eigenvermogen			
Kapitaal	8	2.334.839	2.334.839
Bestemmingsreserves		4.269.000	4.500.000
Algemene en overige reserves		67.645.597	64.336.188
Totaal eigen vermogen		<u>74.249.436</u>	<u>71.171.027</u>
Voorzieningen	9	7.295.064	7.953.256
Langlopende schulden	10	132.335.318	128.474.017
Kortlopende schulden			
Overige kortlopende schulden	11	82.311.352	87.465.072
Totaal passiva		<u><u>296.191.170</u></u>	<u><u>295.063.372</u></u>

5.1.10 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2017

	Ref.	2017 €	2016 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	12	322.454.449	316.477.427
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdzorg)	13	11.349.106	11.176.230
Overige bedrijfsopbrengsten	14	7.934.125	8.186.363
Som der bedrijfsopbrengsten		341.737.680	335.840.020
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	15	168.166.364	170.170.580
Afschrijvingen op materiële vaste activa	16	25.258.649	26.518.333
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	17	41.182.937	37.857.706
Overige bedrijfskosten	18	98.707.823	92.481.908
Som der bedrijfslasten		333.315.773	327.028.527
BEDRIJFSRESULTAAT		8.421.907	8.811.493
Financiële baten en lasten	19	-4.735.123	-5.557.898
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		3.686.784	3.253.595
Resultaat deelnemingen	20	-608.375	-120.754
		-608.375	-120.754
RESULTAAT BOEKJAAR		3.078.409	3.132.841
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2017	2016
		€	€
Toevoeging/onttrekking:			
Bestemmingsreserves:			
Reserve innovatiefonds		0	0
Reserve Oogheelkunde		-231.000	-445.000
Algemene en overige reserves:			
Reserve aanvaardbare kosten		3.917.784	3.698.595
Algemene reserve		-608.375	-120.754
		3.078.409	3.132.841

5.1.11 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

5.1.11.1 Algemeen

De grondslagen van de waardering en resultaatbepaling zijn conform de Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder 5.1.4, met uitzondering van de grondslagen voor consolidatie.

5.1.11.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend, worden in de enkelvoudige jaarrekening gewaardeerd volgens dezelfde grondslagen als deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten.

5.1.11.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Resultaat deelnemingen

Het resultaat deelnemingen in de enkelvoudige winst-en-verliesrekening omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deelnemingen (die zijn gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode), na aftrek van belastingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	106.416.350	112.670.570
Machines en installaties	74.140.074	84.292.729
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	10.963.309	15.032.494
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	0	0
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	0	0
Totaal materiële vaste activa	<u>191.519.733</u>	<u>211.995.793</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	211.995.793	232.753.838
Bij: investeringen	4.789.224	5.774.249
Af: afschrijvingen	25.258.649	26.518.333
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: desinvesteringen	6.635	13.961
Boekwaarde per 31 december	<u>191.519.733</u>	<u>211.995.793</u>

Voor een nadere specificatie van het verloop van deze materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.13.

2. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Deelnemingen	0	196.062
Vorderingen op deelnemingen	249.799	1.249.799
Totaal financiële vaste activa	<u>249.799</u>	<u>1.445.861</u>

Het verloop van de deelnemingen in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2017</u>
	€
Boekwaarde per 1 januari	196.062
Resultaat 2017 Gelre ziekenhuizen Service Holding B.V.	-608.375
Overheveling deelneming Gelre Services Holding B.V. naar Voorziening deelnemingen	412.313
Boekwaarde per 31 december	<u>0</u>

Het verloop van de vorderingen op deelnemingen in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2017</u>
	€
Boekwaarde per 1 januari	1.249.799
Voorziening vorderingen op deelnemingen	-1.000.000
Boekwaarde per 31 december	<u>249.799</u>

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

	<u>Kapitaal- belang</u>	<u>Eigen vermogen</u>	<u>Resultaat</u>
		€	€
- Gelre ziekenhuizen Service Holding B.V.	100%	-412.313	-608.375

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

Toelichting:

De vordering betreft een lening aan Gelre Apotheek Apeldoorn B.V. groot € 1.000.000 tegen 3% rente (vast gedurende de looptijd van de lening). De startdatum van de lening is 1 januari 2016. De lening heeft een looptijd van 5 jaar zonder aflossingsschema. Er zijn geen zekerheden gesteld. Er is een voorziening (deelnemingen) getroffen voor deze lening op grond van verwachte oninbaarheid.

3. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Medische middelen	5.582.808	4.633.054
Voedingsmiddelen	53.975	53.975
Hulpmiddelen	261.977	256.595
Overige voorraden:		
Emballage	43.514	43.514
Voorraad Technische dienst	126.945	126.945
Totaal voorraden	<u>6.069.219</u>	<u>5.114.083</u>
Af: voorziening incurante voorraden	-165.000	-135.000
Totaal voorraden	<u><u>5.904.219</u></u>	<u><u>4.979.083</u></u>

4. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Onderhanden werk DBC-zorgproducten	34.920.042	35.639.374
Onderhanden werk PAAZ	2.315.992	2.257.429
Totaal onderhanden werk	<u>37.236.034</u>	<u>37.896.803</u>
Af: ontvangen voorschotten	-27.679.889	-36.086.162
Totaal onderhanden werk	<u><u>9.556.145</u></u>	<u><u>1.810.641</u></u>

5. Vorderingen/Schulden uit hoofde van bekostiging

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
NZA	0	2.640.838
PAAZ	0	5.478
	<u><u>0</u></u>	<u><u>2.646.316</u></u>

NZA

	<u>t/m 2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari						
Functiegerichte budgettering	-6.816	0	0	0	0	-6.816
Garantieregeling kapitaallasten	0	4.064.416	3.115.993	78.132	0	7.258.541
Aandeel Zutphen kapitaallasten	0	-2.379.813	-2.231.074	0	0	-4.610.887
	<u>-6.816</u>	<u>1.684.603</u>	<u>884.919</u>	<u>78.132</u>	<u>0</u>	<u>2.640.838</u>
Betalingen/ontvangsten 2017	6.816	-1.504.586	0	0	0	-1.497.770
Afboeking kapitaallasten	0	-180.017	-884.919	-78.132	0	-1.143.068
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>6.816</u>	<u>-1.684.603</u>	<u>-884.919</u>	<u>-78.132</u>	<u>0</u>	<u>-2.640.838</u>
Saldo per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

PAAZ

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>totaal</u>
	€	€
Saldo per 1 januari	5.478	5.478
Betalingen/ontvangsten 2017	-5.478	-5.478
Saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

6. Vorderingen en overlopende activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	21.134.785	45.544.997
Nog te factureren omzet DBC's/DBC zorgproducten	53.289.184	19.368.146
Vorderingen op gelieerde maatschappijen	138.460	647.263
Overige vorderingen	497.866	505.014
Vooruitbetaalde bedragen	2.154.011	1.290.195
Overige overlopende activa	949.683	1.155.317
Totaal overige vorderingen en overlopende activa	<u>78.163.990</u>	<u>68.510.932</u>

Toelichting:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren		
Nominale waarde debiteuren	22.737.602	46.322.866
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-1.602.817	-777.869
	<u>21.134.785</u>	<u>45.544.997</u>

Nog te factureren omzet DBC's/DBC-zorgproducten

Nominale waarde	53.289.184	35.466.708
Af: ontvangen voorschotten	0	-16.098.562
	<u>53.289.184</u>	<u>19.368.146</u>

In het saldo van de Debiteuren en overige vorderingen zijn vorderingen opgenomen van € 358.497 met een looptijd langer dan 1 jaar.

7. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Bankrekeningen	10.794.091	3.672.452
Kassen	3.193	2.294
Totaal liquide middelen	<u>10.797.284</u>	<u>3.674.746</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

PASSIVA

8. Eigen vermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Kapitaal	2.334.839	2.334.839
Bestemmingsreserves	4.269.000	4.500.000
Algemene reserves	67.645.597	64.336.188
Totaal groepsvermogen	<u>74.249.436</u>	<u>71.171.027</u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1 Jan 2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31 Dec 2017</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	2.334.839	0	0	2.334.839
Totaal Kapitaal	<u>2.334.839</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.334.839</u>

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1 Jan 2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31 Dec 2017</u>
	€	€	€	€
Bestemmingsreserves:				
Reserve innovatiefonds	2.970.000	0	0	2.970.000
Reserve Oogheelkunde	1.530.000	-231.000	0	1.299.000
Totaal bestemmingsreserves	<u>4.500.000</u>	<u>-231.000</u>	<u>0</u>	<u>4.269.000</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1 Jan 2017</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31 Dec 2017</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves:				
Algemene reserve	65.431.212	3.917.784	0	69.348.996
Algemene reserve BV's	-1.095.024	-608.375	0	-1.703.399
Totaal algemene en overige reserves	<u>64.336.188</u>	<u>3.309.409</u>	<u>0</u>	<u>67.645.597</u>

Toelichting:

Bestemmingsreserves

Reserve innovatiefonds

Deze reserve dient ter financiering van vernieuwende activiteiten in de organisatie. Toevoegingen en/of onttrekkingen aan deze bestemmingsreserve worden verantwoord onder 5.1.2 Resultaatbestemming.

Reserve Oogheelkunde

Deze reserve dient ter financiering van apparatuur voor de RVE Oogheelkunde. Toevoegingen en/of onttrekkingen aan deze bestemmingsreserve worden verantwoord onder 5.1.2 Resultaatbestemming.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

PASSIVA

9. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1 Jan 2017	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31 Dec 2017
	€	€	€	€	€
Voorziening groot onderhoud	1.349.804	654.616	592.356	0	1.412.064
Voorziening eigen risicodragers verzekeringen	1.238.694	816.885	490.889	0	1.564.690
Voorziening jubileumverplichtingen	1.659.967	250.992	163.198	34.186	1.713.575
Voorziening persoonlijk budget levensfase	521.188	30.138	170.375	0	380.951
Voorziening wachtgelden	501.457	0	274.602	25.330	201.525
Voorziening transitievergoedingen	256.728	4.046	0	72.571	188.203
Voorziening reorganisatie	400.000	0	181.550	218.450	0
Voorziening ORT	975.418	0	174.468	0	800.950
Voorziening materiële controle	1.050.000	465.792	189.875	705.125	620.792
Voorziening deelnemingen	0	1.926.952	1.514.638	0	412.314
Totaal voorzieningen	7.953.256	4.149.421	3.751.951	1.055.662	7.295.064

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31 Dec 2017
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	3.949.111
Langlopend deel van de voorzieningen (1 tot 5 jr.)	2.010.019
Langlopend deel van de voorzieningen (> 5 jr.)	1.361.886

10. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31 Dec 2017	31 Dec 2016
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	132.335.318	128.474.017
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	132.335.318	128.474.017

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	2017	2016
	€	€
Stand per 1 januari	142.657.352	157.153.405
Bij: nieuwe leningen	20.000.000	0
Bij: afschrijving vooruitbetaalde disagio	44.636	44.636
Af: aflossingen	14.183.335	14.540.689
Stand per 31 december	148.518.653	142.657.352
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	16.183.335	14.183.335
Stand langlopende schulden per 31 december	132.335.318	128.474.017
	31 Dec 2017	31 Dec 2016

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	16.183.335	14.183.335
Langlopend deel van de langlopende schulden (1 tot 5 jr.) (balanspost)	58.236.816	45.989.651
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 5 jr.) (balanspost)	74.098.502	82.484.366

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

PASSIVA

De verstrekte zekerheden voor de opgenomen leningen en de kredietfaciliteiten bij de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector, de Staat der Nederlanden (ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en de coöperatie: Coöperatieve Rabobank Apeldoorn en Omgeving U.A. (RABO) worden verantwoord onder 5.1.5.11 Langlopende schulden.

11. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31 Dec 2017</u>	<u>31 Dec 2016</u>
	€	€
Crediteuren	11.616.315	14.698.779
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	16.183.335	14.183.335
Schulden aan groepsmaatschappijen	307.659	332.549
Belastingen en sociale premies	9.736.661	9.971.547
Schulden terzake pensioenen	126.590	1.698.001
Nog te betalen salarissen	433.480	544.619
Vakantiegeld	4.836.167	4.683.842
Vakantiedagen	3.769.262	3.174.692
Persoonlijk budget levensfase (PBL-uren)	12.255.443	10.959.054
Terugbetalingsverplichting zorgverzekeraars oude jaren	12.270.310	21.428.494
Rekening-courantverhoudingen medisch specialisten	4.368.288	1.669.942
Overige nog te betalen kosten	5.168.977	2.760.823
Nog te betalen interest	1.238.865	1.359.395
Totaal overige kortlopende schulden	<u>82.311.352</u>	<u>87.465.072</u>

Toelichting:

In het saldo van de overige kortlopende schulden zijn geen schulden opgenomen langer dan 1 jaar.

Schulden aan kredietinstellingen

Ter attentie van kredietinstellingen bestaan de volgende maximale kredietfaciliteiten.

BNG	maximale kasgeldfaciliteit	20 miljoen
Rabobank	maximaal bankkrediet	20 miljoen

De gestelde zekerheden voor deze kredietfaciliteit is toegelicht de Langlopende schulden onder 5.1.5.11

5.1.13 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voortuitbetalingen op materiële vaste activa	Totaal
	€	€		€	€
Stand per 1 januari					
- aanschafwaarde	174.276.175	183.380.578	30.523.515	0	388.180.268
- cumulatieve afschrijvingen	61.605.605	99.087.849	15.491.021	0	176.184.475
Boekwaarde per 1 januari	<u>112.670.570</u>	<u>84.292.729</u>	<u>15.032.494</u>	<u>0</u>	<u>211.995.793</u>
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	0	783.797	1.018.517	2.925.413	4.727.727
- gereed gekomen projecten	1.016.198	1.970.712	0	-2.925.413	61.497
- afschrijvingen	7.270.418	12.907.164	5.081.067	0	25.258.649
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>					
.aanschafwaarde	1.791.942	6.632.970	3.085.488	0	11.510.400
.cumulatieve afschrijvingen	1.791.942	6.632.970	3.085.488	0	11.510.400
<i>- desinvesteringen</i>					
aanschafwaarde	0	0	28.424	0	28.424
cumulatieve afschrijvingen	0	0	21.789	0	21.789
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>6.635</u>	<u>0</u>	<u>6.635</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-6.254.220</u>	<u>-10.152.655</u>	<u>-4.069.185</u>	<u>0</u>	<u>-20.476.060</u>
Stand per 31 december					
- aanschafwaarde	173.500.431	179.502.117	28.428.120	0	381.430.668
- cumulatieve afschrijvingen	67.084.081	105.362.043	17.464.811	0	189.910.935
Boekwaarde per 31 december	<u>106.416.350</u>	<u>74.140.074</u>	<u>10.963.309</u>	<u>0</u>	<u>191.519.733</u>
	3,33% - 12,5%	5% - 12,5%	14% - 20%	0%	

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2017

BATEN

12. Opbrengsten zorgprestaties (en maatschappelijke ondersteuning)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	317.385.421	311.282.832
Opbrengsten uit de garantieregeling kapitaallasten	-1.143.068	78.132
Overige zorgprestaties	6.212.096	5.116.463
Totaal opbrengsten zorgprestaties (en maatschappelijke ondersteuning)	<u>322.454.449</u>	<u>316.477.427</u>

13. Subsidies

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	7.654.218	8.302.585
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	3.694.888	2.873.645
Totaal subsidies	<u>11.349.106</u>	<u>11.176.230</u>

14. Overige bedrijfsopbrengsten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Overige dienstverlening	3.009.443	2.951.448
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel en verhuur onroerend goed)	4.924.682	5.234.915
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	<u>7.934.125</u>	<u>8.186.363</u>

LASTEN

15. Personeelskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Lonen en salarissen	126.509.274	127.713.857
Sociale lasten	17.365.692	17.915.460
Pensioenpremies	10.521.992	10.824.664
Andere personeelskosten:	7.225.219	7.661.291
Subtotaal	<u>161.622.177</u>	<u>164.115.272</u>
Personeel niet in loondienst	6.544.187	6.055.308
Totaal personeelskosten	<u>168.166.364</u>	<u>170.170.580</u>
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden (werkzaam in Nederland)	2.547	2.585

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2017

LASTEN

16. Afschrijvingen vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
- materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	7.270.418	7.383.364
Machines en installaties	12.907.164	13.742.828
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	5.081.067	5.392.141
Totaal afschrijvingen vaste activa	<u>25.258.649</u>	<u>26.518.333</u>

17. Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Coöperatie Medisch Specialisten Gelre	40.693.172	37.408.566
Overige medische specialisten	489.765	449.140
Totaal honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten	<u>41.182.937</u>	<u>37.857.706</u>

18. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	11.105.487	10.676.241
Algemene kosten	19.359.263	16.544.275
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	59.340.090	57.496.455
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	2.957.589	3.212.101
- Energiekosten gas	2.084.748	2.217.264
- Energiekosten stroom	175.799	342.221
- Energie transport en overig	137.101	168.133
Subtotaal	<u>5.355.237</u>	<u>5.939.719</u>
Huur en leasing	2.358.530	1.529.825
Dotaties en vrijval voorzieningen	1.189.216	295.393
Totaal overige bedrijfskosten	<u>98.707.823</u>	<u>92.481.908</u>

19. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Rentebaten	52.119	56.591
Overige financiële baten	0	0
Subtotaal financiële baten	<u>52.119</u>	<u>56.591</u>
Rentelasten	-4.742.606	-5.569.853
Overige financiële lasten	-44.636	-44.636
Subtotaal financiële lasten	<u>-4.787.242</u>	<u>-5.614.489</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-4.735.123</u>	<u>-5.557.898</u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2017

LASTEN

20. Resultaat deelnemingen

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Gelre ziekenhuizen Services Holding B.V.	-608.375	-120.754
Totaal resultaat deelnemingen	<u><u>-608.375</u></u>	<u><u>-120.754</u></u>

5.1.15 VASTSTELLING EN GOEDKEURING

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De raad van bestuur van Stichting Gelre Ziekenhuizen heeft de jaarrekening 2017 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 23 mei 2018.

De raad van toezicht van de Stichting Gelre Ziekenhuizen heeft de jaarrekening 2017 goedgekeurd in de vergadering van 23 mei 2018.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 5.1.2.

Gebeurtenissen na balansdatum

In 2017 zijn gesprekken gevoerd inzake de verkoop van de deelneming Gelre Kraamzorg Service B.V. en Gelre Verloskundig Centrum Apeldoorn B.V.. Gesprekken hebben in 2017 niet geleid tot de daadwerkelijke verkoop, echter de verwachting is dat dit in 2018 zal gaan plaatsvinden. De verkoop zal naar verwachting niet leiden tot significante financiële invloed.

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Raad van Bestuur

Apeldoorn, 23 mei 2018

M.A. Galjee
voorzitter Raad van Bestuur

H.G. Maalderink
lid Raad van Bestuur

E.C. den Hertog
lid Raad van Bestuur

Raad van Toezicht

Apeldoorn, 23 mei 2018

M. Rook
voorzitter Raad van Toezicht

P.C.H.M. Holland
Toezichthouder

M.G.H.A. Soeteman-Reijnen
Toezichthouder

J. Wesselink
Toezichthouder

S.M. Mulder
Toezichthouder

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is bepaald dat het behaalde resultaat ter vrije beschikking staat van Stichting Gelre Ziekenhuizen.

5.2.2 Nevenvestigingen

Stichting Gelre ziekenhuizen heeft geen nevenvestigingen.

5.2.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Bestuur van Stichting Gelre Ziekenhuizen

Verklaring over de jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Gelre Ziekenhuizen (hierna 'de stichting') te Apeldoorn (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Gelre Ziekenhuizen per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi (RvW).

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2017;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2017;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Gelre Ziekenhuizen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de klassenindeling bezoldigingsmaximum 2015/2014

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2017 hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT 2015/2014 zoals bepaald en verantwoord door Stichting Gelre Ziekenhuizen als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op de totstandkoming van dit bezoldigingsmaximum 2015/2014.

Verklaring over de in de jaarrekening opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarrekening andere informatie, die bestaat uit:

- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- alle informatie bevat die op grond van de RvW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van de RvW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van de RvW wordt vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Raad van Bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi. In dit kader is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de Raad van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Raad van Bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Raad van Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Raad van Bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Raad van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Raad van Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de Raad van Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Arnhem, 31 mei 2018
KPMG Accountants N.V.

5.3 BIJLAGEN

5.3 BIJLAGEN

5.3.1 Financiële ratio's

bedragen x € 1.000

Gebaseerd op geconsolideerde jaarrekening

Resultaat en performance

	Werkelijk 31 Dec 2017	Werkelijk 31 Dec 2016
- resultaat boekjaar	3.078	3.133
- bedrijfsopbrengsten	343.294	337.559

Rendement 1% 1%

- bedrijfsopbrengsten -/- bedrijfslasten +/- afschrijvingen	33.260	35.351
- bedrijfsopbrengsten	343.294	337.559

EBITDA in % van de opbrengsten 10% 10%

- personeelskosten	169.649	171.692
- bedrijfsopbrengsten	343.294	337.559

Personeelskosten in % van de opbrengsten 49% 51%

Financiële positie en structuur

- eigen vermogen	74.249	71.171
- balanstotaal	296.200	295.164

Solvabiliteit 25% 24%

- lang vreemd vermogen	132.335	128.474
- materiële vaste activa	191.532	212.013

Loan to value 69% 61%

- eigen vermogen	74.249	71.171
- bedrijfsopbrengsten	343.294	337.559

Vermogensniveau 22% 21%

- vlottende activa	104.659	82.070
- kort lopende schulden	82.233	87.454

Current ratio 1,3 0,9

Rente- en aflossingscapaciteit

- bedrijfsopbrengsten -/- bedrijfslasten +/- afschrijvingen	33.260	35.351
- rente baten en -lasten + aflossingen in het afgesloten boekjaar	18.878	20.049

Debt service coverage ratio 1,8 1,8

- resultaat boekjaar + rente baten en -lasten	7.773	8.642
- rentebaten en -lasten	4.695	5.509

Interest Coverage Ratio 1,7 1,6

- langlopende schulden +/- schulden kredietinstellingen +/- aflossingsverplichting -/- liquide middelen	137.741	138.962
- bedrijfsopbrengsten -/- bedrijfslasten +/- afschrijvingen	33.260	35.351

Net debt / EBITDA 4,1 3,9